2019. november 28., csütörtök

P9_TA(2019)0077

A bolíviai helyzet

Az Európai Parlament 2019. november 28-i állásfoglalása a bolíviai helyzetről (2019/2896(RSP))

(2021/C 232/05)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének a bolíviai választási folyamatról szóló, 2019. október 22-i, valamint a bolíviai helyzetről szóló, 2019. november 15-i nyilatkozatára,

— tekintettel az Amerikai Államok Szervezete (AÁSZ) bolíviai választási megfigyelő missziójának 2019. október 21-i nyilatkozatára,

— tekintettel a bolíviai választási folyamat ellenőrző csoportjának 2019. november 10-i nyilatkozatára,

— tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosa, Michelle Bachelet 2019. november 16-i nyilatkozatára,

— tekintettel a Bolíviában 2016. február 21-én megtartott alkotmányos népszavazásra,

— tekintettel a bolíviai helyzettel kapcsolatos korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára,

— tekintettel az Emberi Jogok Amerikaközi Bizottsága által Bolíviáról kiadott legutóbbi sajtónyilatkozatokra, különösen a 2019. október 23-i, november 12-i és november 19-i sajtónyilatkozatokra,

— tekintettel Bolívia alkotmányára,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel 2019. október 20-án Bolíviában rendkívül polarizált környezetben került sor az elnöki és parlamenti választásokra, mivel Evo Morales elnök ellentmondásos alak, és ez az ellentmondás övezte elnökjelöltségének elfogadását;

B. mivel Evo Morales, miután 2016-ban nem nyert meg egy, a bolíviai alkotmány módosítását célzó népszavazást, az Alkotmánybíróság jóváhagyásával versenybe szállt negyedik elnöki mandátumáért, amely döntés egyértelműen a bolíviai igazságszolgáltatás függetlenségének hiányáról tanúskodott;

C. mivel miután a szavazatok több mint 80 %-át az előzetes eredmények gyors és biztonságos továbbításának rendszere (TREP) számba vette, a Legfelsőbb Választási Bíróság leállította az előzetes eredmények közzétételét; mivel ezen a ponton a számadatok egyértelműen azt mutatták, hogy a szavazás második fordulójára van szükség; mivel 24 órával később a Legfelsőbb Választási Bíróság „megmagyarázhatatlan trendváltozást mutató adatokkal állt elő, amelyek drasztikusan megváltoztatták a választások kimenetelét és a választási folyamatba vetett bizalom elvesztését eredményezték”, amint azt az AÁSZ megállapította; mivel a Legfelsőbb Választási Bíróság kizárta a választások második fordulójának lehetőségét azon az alapon, hogy az élen álló két jelölt között szükséges 10 %-os különbség teljesült;

D. mivel a Legfelsőbb Választási Bíróság intézkedései nemcsak az ellenzéki jelöltek támogatói, hanem a nemzeti és nemzetközi megfigyelők és a nemzetközi közösség többsége körében is zavart és csalás gyanúját keltették;

E. mivel Morales elnök már azelőtt önmagát hirdette ki nyilvánosan a választások győztesének, mielőtt valamennyi hivatalos eredményt továbbították és nyilvánosan bejelentették volna;

2019. november 28., csütörtök

F. mivel az AÁSZ, az EU és a nemzetközi közösség komoly aggodalmának adott hangot a szavazatszámlálás indokolatlan megszakítása miatt, jelezve a választási bizottság megfigyelőinek esetlegesen elfogult hozzáállását; mivel a hazai és a nemzetközi partnerek azt ajánlották, hogy a politikai válságból való kilábalás érdekében szervezzék meg a választások második fordulóját;

G. mivel a szavazatszámlálás váratlan megszakítása és Morales elnök győzelmének kikiáltása tömeges tiltakozásokhoz és az ellenzéket támogatók, valamint Morales elnök támogatóinak mozgósításához vezetett; mivel ezek a tüntetések komoly aggodalmat keltettek az egész nemzetközi közösségben, és eddig legalább 32 ember halálát okozták, több százan megsebesültek és több mint 600 személyt letartóztattak; mivel az ország élelmiszer- és üzemanyaghiánnyal küzdött, ami súlyos következményekkel jár a civil lakosságra nézve a Moralest támogatók által emelt úttorlaszok miatt; mivel aggodalomra ad okot az erőszak, a szükségtelen és aránytalan mértékű erőszak biztonsági erők általi állítólagos alkalmazása és a társadalom széttöredezése;

H. mivel a választás lebonyolításáért felelős szerv nem volt hiteles, és egyik tagja a számlálás során le is mondott; mivel az ellenzék nem ismerte el az ilyen körülmények között tartott választások eredményeit, és elítélte az állítólagos választási csalást;

I. mivel az EU nem küldött teljes körű felhatalmazással rendelkező uniós választási megfigyelő missziót, és az EU-t csak egy három alacsonyabb rangú tisztviselőből álló kis technikai csoport képviselte;

J. mivel a bizalom helyreállítása érdekében mind a kormány, mind a választási hatóságok elfogadták az AÁSZ szakmai csapata által végzett kötelező erejű technikai ellenőrzést; mivel ez az ellenőrzés az ENSZ főtitkárának támogatását élvezte;

K. mivel 2019. november 10-én az OAS által végzett ellenőrzés súlyos szabálytalanságokat és a szavazás során elkövetett manipulációkat tárt fel, felszólított a választási eredmények érvénytelenítésére, és új választási folyamatot javasolt, amelyet a hiteles választások lebonyolításának biztosítása érdekében új választási hatóságok részvételével kell megvalósítani;

L. mivel az AÁSZ ellenőrzési jelentésének 2019. november 10-i bemutatása után – amely a választási folyamat érvénytelenítésére és újbóli megtartására szólított fel – számos magas rangú állami tisztviselő, köztük az elnök, az alelnök, a szenátus elnöke és a választási testület képviselői lemondtak; mivel Evo Morales és kormányának néhány más tagja lemondani kényszerült, és úgy döntött, hogy elhagyja az országot és lemond tisztségéről; mivel a fegyveres erők magas rangú tagjai Evo Morales korábbi elnök lemondását javasolták; mivel a fegyveres erőknek és a rendőrségnek tartózkodniuk kell a politikai folyamatok befolyásolásától, és polgári ellenőrzés alatt kell állniuk;

M. mivel Jeanine Añez ellentmondásos rendeletet írt alá, amely megvédi a fegyveres erőket a közrend helyreállítása ürügyén elkövetett cselekmények miatti bűntetőeljárás alá vonástól;

N. mivel számos lemondás következtében Jeanine Áñez második alelnök jogosulttá vált az ideiglenes elnöki tisztség betöltésére, hogy haladéktalanul új elnökválasztást írjon ki, ami az egyetlen demokratikus és alkotmányos módja a jelenlegi válság megoldásának;

O. mivel 2019. november 23-án a bolíviai parlament alsó- és felsőháza is egyhangúan jóváhagyta azt a jogszabályt, amely megnyitja az utat az új elnökválasztás előtt, és amelyet ezt követően Añez ideiglenes elnök írt alá; mivel a jóváhagyott jogszabály megtiltja a két egymást követő elnöki mandátumot betöltők számára, hogy jelöltként ismét indulhassanak a választásokon, így Evo Moralesnek nincs joga elindulni a választásokon;

1. üdvözli, hogy a parlament mindkét háza jóváhagyta a következő elnökválasztás előkészítésére vonatkozó jogszabályt, de úgy véli, hogy a stabilitás helyreállításához Bolíviában a lehető leghamarabb új választásokra van szükség, és ezért az átlátható választások biztosítása érdekében támogatja egy új, független választási bíróság kijelölésének célkitűzését; felhívja az ideiglenes hatóságokat, hogy vállaljanak felelősséget az eljárás hitelességéért azáltal, hogy megfelelően lebonyolított és inkluzív választásokat szerveznek, ahol az összes politikai szereplőnek lehetősége van arra, hogy a bolíviai joggal és az alkotmányos renddel összhangban versenyezzenek;

2. elítéli a bolíviai hatóságok átláthatóságának és hitelességének hiányát, valamint a csalásra tett kísérletüket, mivel ezáltal aláásták a bolíviai polgárok azon jogát, hogy szabadon és demokratikusan választhassák meg elnöküket; úgy véli, hogy súlyos bűncselekmény a választási csalásra tett kísérlet; emlékeztet arra, hogy a bolíviai jogszabályok értelmében érvényteleníteni kell a választásokat, és az ilyen jogellenes folyamatokban részt vevő személyeket és szervezeteket automatikusan ki kell zárni a választási testületekből;

3. határozottan elutasítja a 2019. október 20-i választásokat követő erőszakot és pusztítást, részvétét fejezi ki az áldozatok valamennyi családtagjának, és a felelősök igazságszolgáltatás elé állítására hív fel;

4. teljes támogatásáról biztosítja és elismeri a Bolíviában rendkívül nehéz körülmények között dolgozó AÁSZ választási megfigyelőinek munkáját;

5. üdvözli a döntést, hogy a tiltakozások területéről kivonják a katonaságot, és hogy visszavonják a törvényt, amely széles mérlegelési jogkört biztosít számukra az erőszak alkalmazásához; felhívja a biztonsági erőket, hogy a biztonság és a közrend fenntartása során járjanak el arányosan és tanúsítsanak önmérsékletet; felszólít az erőszak gyors, pártatlan és átlátható kivizsgálására, valamint a felelősök bíróság elé állítására;

6. felhívja az új ideiglenes hatóságokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a helyzet megváltoztatása és a választási folyamatba vetett bizalom helyreállítása érdekében; párbeszéd kialakítására szólít fel, amelynek célja, hogy a jelenlegi válságból való kilábalás érdekében és a politikai megtorlást elkerülve egy újonnan megalakult választási testülettel karöltve haladéktalanul szervezzenek új, demokratikus, inkluzív, átlátható és tisztességes választásokat; felhívja az ügyvivő kormányt, hogy ne hozzon olyan megszorító intézkedéseket, amelyek súlyosbíthatják a helyzetet;

7. amelyek hozzájárulnak a felek között kötendő, a szabad, inkluzív és átlátható választásoknak az alkotmányban foglalt ütemtervvel összhangban történő megtartásáról szóló megállapodáshoz;

8. újólag megerősíti, hogy az igazságszolgáltatás függetlenségének tiszteletben tartása, a politikai pluralizmus, valamint a gyülekezés és a véleménynyilvánítás szabadságának tiszteletben tartása valamennyi bolíviai állampolgár, így a földműves őslakos népek számára is alapvető jogok, valamint a demokrácia és a jogállamiság alapvető pillérei;

9. kéri, hogy az új választási folyamatra hiteles és átlátható nemzetközi megfigyelők jelenlétében kerüljön sor, akik szabadon cselekedhetnek és megoszthatják független megfigyeléseiket;

10. kinyilvánítja, hogy kész segítséget nyújtani egy ilyen választási folyamatban, és felszólítja az alelnököt/főképviselőt, hogy küldjön a helyszínre teljes körű felhatalmazással rendelkező uniós választási megfigyelő missziót;

11. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, Bolívia kormányának, valamint az Andok Parlamentnek és az Euro–Latin-amerikai Parlamenti Közgyűlésnek.